

N:o 156.

*Af Herr Jöns Pehrsson: Om förändrad organisation af landtförsvaret
m. m.*

Ehuru man kommer möta mitt förslag med den invändningen, att, då frågan är beroende på Kongl. Maj:ts ytterligare utredning, motionen bör lemnas utan afseende, bör detta ej vara giltigt skäl att försvarsfrågan skall glömmas eller hvila. Så mycket mindre, som i Kongl. Maj:ts trontal och i dess proposition N:o 1 till innevarande Riksdag framgår, att regeringen ämnar i sinom tid framställa ett likartadt förslag i försvarsfrågan, som det till 1875 års riksdag, hvilket då förkastades. Ännu hoppas man att den tid är aflägsen, då svensk Riksdag antager ett dylikt oförändradt förslag! Ännu hoppas man, att ett älskadt fosterland ej skall behöfva så helt och hållet ställa sig under militär-despotismens välde, för att kunna försvara sig mot yttre fiender! Och ett sådant mål bör säkrare ernås, än på grundvalen af en godtycklig och olika tryckande personlig börda, som snart gjorde sig förhatlig. Därföre bör man gå varsamt till väga vid värnpligtens påläggande. Den osäkerhet, som råder i försvarsfrågan, bör så snart möjligt är komma till klarhet, och kan icke i längden fortfara som det nu är. Om nu Kongl. Maj:t å nyo framlägger ett likartadt förslag, som det sist förkastade, torde frågans fördröjda afgörande kunna komma att medföra opåräknliga följder; och man kan ej annat än förundra sig, om regeringen framlägger ett förslag å nyo, som inom sista Riksdagen ej hade en enda försvarare. Att regeringen ej fäster sig vid majoritetens beslut i Andra Kammaren, bör ej så mycket förundra. Men hvad som är mycket nödvändigt vore, om Riksdagen kunde förena sig om några hufvudpunkter och principer, hvarpå förslaget skulle grundas, och bestämdt inför Riksdagen framlägga dessa principer, så vore mycket vunnet. Så länge man tvistar om grundsatser och principer, kommer man icke ifrån en sak. När man är ense om dessa, kan det gå lätt nog att komma öfverens i detaljfrågorna

— och med de resurser, som stå regeringen till buds, utredas nog så väl det ekonomiska som de militära delarne af frågan.

Till att börja med lärer blifva aldeles nödvändigt, att den stående armén bibehålles, åtminstone under öfvergången, och alltid så stor, att den är tillräcklig för den dagliga krigstjenstgöringen i fästningar och garnisonsorter, så att landets ungdom, efter den bestämda öfningstidens slut, under fredstid ej kan inkallas till tjenstgöring, utan, då bestämd öfningstid är tilländalupen, folket får vara fria medborgare och ej stå under militär-lagarnes tvång, om ej — (det Gud förbjude) *krig* uppkommer.

Att öfningstiden för alla värnpligtige bör och kan vara lika för alla, måste vara klart, om man på frivillighetens väg, mot en ersättning som kan erfordras, anskaffar till special-vapen och den öfriga styrka, som anses erforderlig, manskap som tjénar kortare tid. Och så länge ej är bevisadt, att en persons duglighet blir sämre därför, att han på bestämda tider får sin aflöning, och man kan förlägga manskapet i landsorterna, efter hvad som hittills varit brukligt, förtjénar invändningen att man skall akta sig för en värfvad armé intet skäl.

Om värnpligtens börda ej skall trycka allt för ojemnt och blifva förhatlig, måste tvenne omständigheter noga beaktas, ehuru till principen det kan förebäras vara orätt, att den som egnar sig till landets försvar skall därför hafva ersättning — men både klokhet och nödvändighet bjuder att så sker.

Ofta är det den fattige mannen som af många söner . . . en rik kan vara utan söner eller *några* barn . . . för dessa trycker ej bördan direkte, men kännes så mycket tyngre för den fattige. Således nödvändiggöres någon billig ersättning till de approberade under tjenstgöringstiden. Lika nödvändigt lär vara, att de befriade beväringsynglingarne betala värneskatt, progressivt efter förmögenhet. I annat fall torde otaliga bedrägerier och mutförsök uppstå, för att således på omvägar söka friköpa sig från en tung börda.

Ehuru ej stora utsigter finnas, att mitt förslag vinner något afseende, anser jag dock att det är så viktigt att ett försök bör göras, för att få några bestämda hufvudpunkter antagna, hvarefter ett försvarssystem *bör* grundas.

Jag vågar föreslå Riksdagen att besluta och hos Kongl. Maj:t i underdånig skrifvelse anmäla sitt beslut vara:

- 1:o. att på statens bekostnad anskaffas och underhålles en stående armé af befäl, specialvapen och behöfligt infanteri, till sådan nummerstyrka som erfordras för krigstjenstgöringen under fredstid i fästningar och garnisonsorter, samt beväringsmanskapets öfvande.
- 2:o. Allt beväringsmanskap öfvas lika länge, hvilka öfningar successivt ökas till högst *nittio* dagar, fördelade på 2 år. Öfningarne försiggå efter regel i barackläger. Efter öfningstidens slut:

kan i fredstid beväring ej inkallas till tjenstgöring. All lottning vare förbjuden; men öfningarne fullgöras i det vapenslag, hvartill beväringsskyldig blifvit utskrifven.

- 3:o. Approberadt beväringsmanskap tilldelas dagaflöning under tjenstgöringstiden, förslagsvis 50 öre om dagen. Befriad värnpliktig erlägger värneskatt progressivt efter förmögenhetsvilkor. Beloppet bestämmes i värnepligtslagen.
- 4:o. Då nummer genom karls afgang blir ledigt, betalar roten eller rusthållet samt båtsmanshållet årsavgift, på sätt Kammarrådet Anderson föreslagit i sitt betänkande den 15 September 1874, hvilken avgift minskas på sätt nämnda förslag innehåller. De nummer, som fortfarande utgöra sina prestanda, erhålla motsvarande ersättning af staten för den succesiva lindring dem bör tillkomma.
- 5:o. Ett förslagsanslag, förslagsvis 500,000 kronor, ställes till Kongl. Maj:ts disposition för öfvergångens påbörjande och arméns hållande vid fulltaligt antal, intill dess frågan i sin helhet hinner afgöras.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1876.

Jöns Pehrsson.
